

Beszállítók: dualitás és lehetőség

Egy vállalati felmérés eredményei

Dr. Békés Gábor

MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet, CEU

2015. október

Lehetőség vagy dualitás?

- Kis, nyitott, „feltörekvő” gazdaságok vállalatai
- Nemzetközi nagyvállalatok beszállítás - Fontos kitörési pont
- Kapcsolatok - Tudás
 - nemzetközi piacokra való belépést
 - a munkahelyteremtést
 - tartós növekedést
- A gazdasági felzárkózás kulcskérdés az, hogy milyen vevőket tudnak elérni a vállalatai.

Vajon sok hazai vállalat válik multik beszállítójává vagy egyfajta dualitás figyelhető meg, és már az országok belül is elkülönülnek egymástól a hazai és külföldi vállalatok?

Top 200 felmérés a beszállítókról

A legnagyobb magyarországi vállalatoknak rövid kérdőívet küldtünk

Ritka lehetőség a vevői és beszállítói kapcsolatok elemzésére

Iparág	Külföldi Magyar	
<i>Gép- és autógyártás</i>	17	4
<i>Egyéb feldolgozóipar</i>	12	6
<i>Kereskedelem</i>	6	5
<i>Szolgáltatás</i>	5	8
<i>Összesen</i>	40	23

*Top 200 vállalat (Figyelő módszertana alapján) megkérdezése,
A Figyelő, a Bisnode és az MTA KRTK közös kérdőíve*

Tipikus kérdés

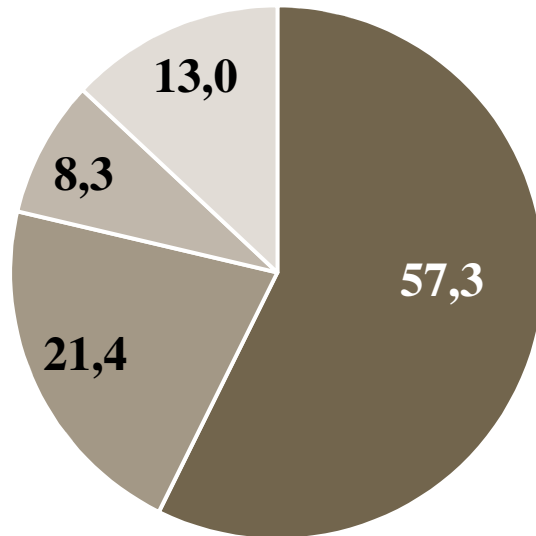
Az egyes **beszállítói típusoknak mekkora a súlya az éves anyagköltségen** belül? Amennyiben kereskedelmi tevékenységet folytat, az anyagköltség helyett az **ELÁBÉ-t** tekintse viszonyítási alapnak.

*Kérjük a **százalékos megoszlást** jelölje.*

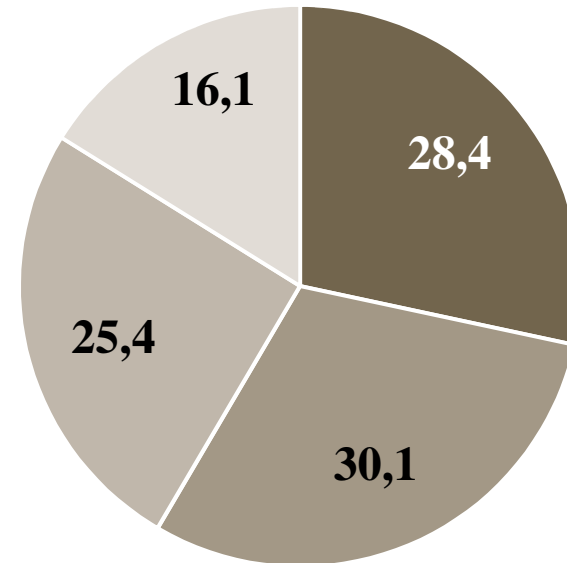
- *Magyarországon működő, de külföldi tulajdonú beszállítók*%
- *Magyar többségi tulajdonú nagyvállalati beszállítók*%
- *Magyar többségi tulajdonú KKV beszállítók*%
- *Import aránya*%

Hazai és külföldi tulajdonú cégek beszállítói

Külföldi vállalatok (százalék)

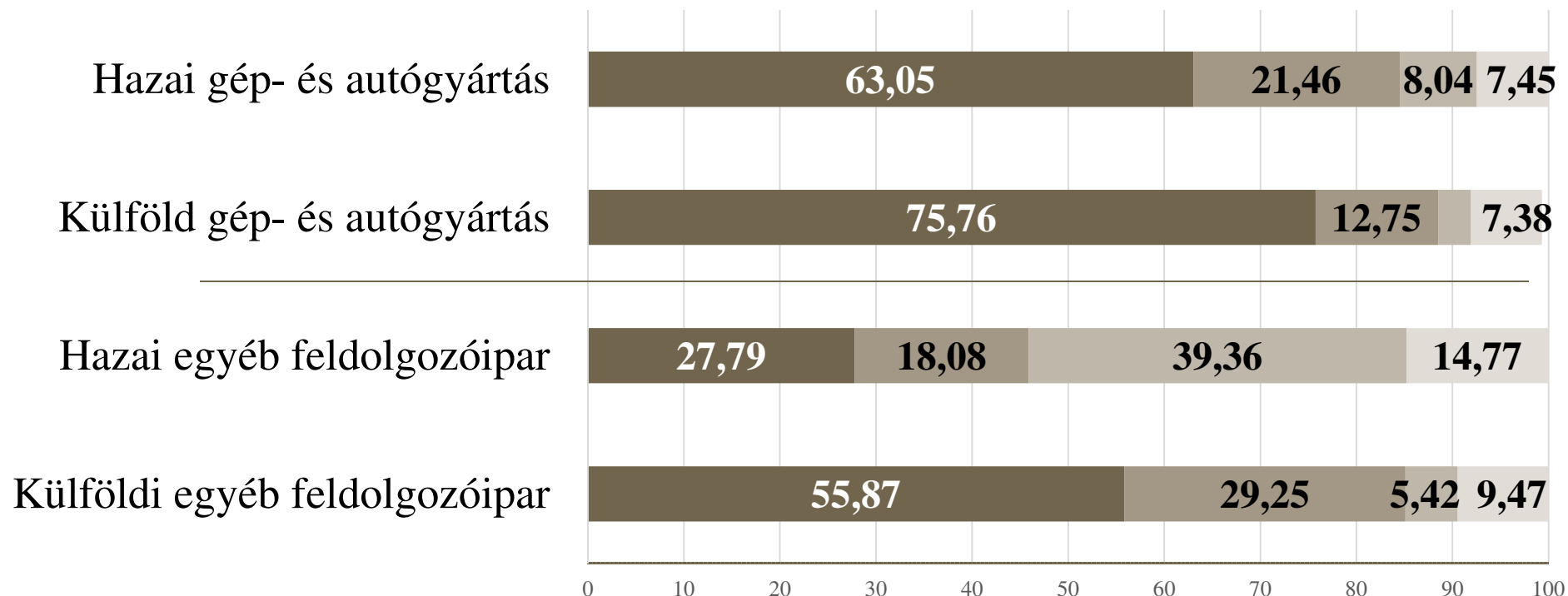
Hazai vállalatok (százalék)

- Külföldi cég (import)
- Magyarországon működő, többségi külföldi tulajdonban lévő vállalat
- Magyarországon működő, többségimagyar tulajdonban lévő nagyvállalat
- Magyarországon működő, többségi magyar tulajdonban lévő KKV

Beszállítók – feldolgozóipari csoportok

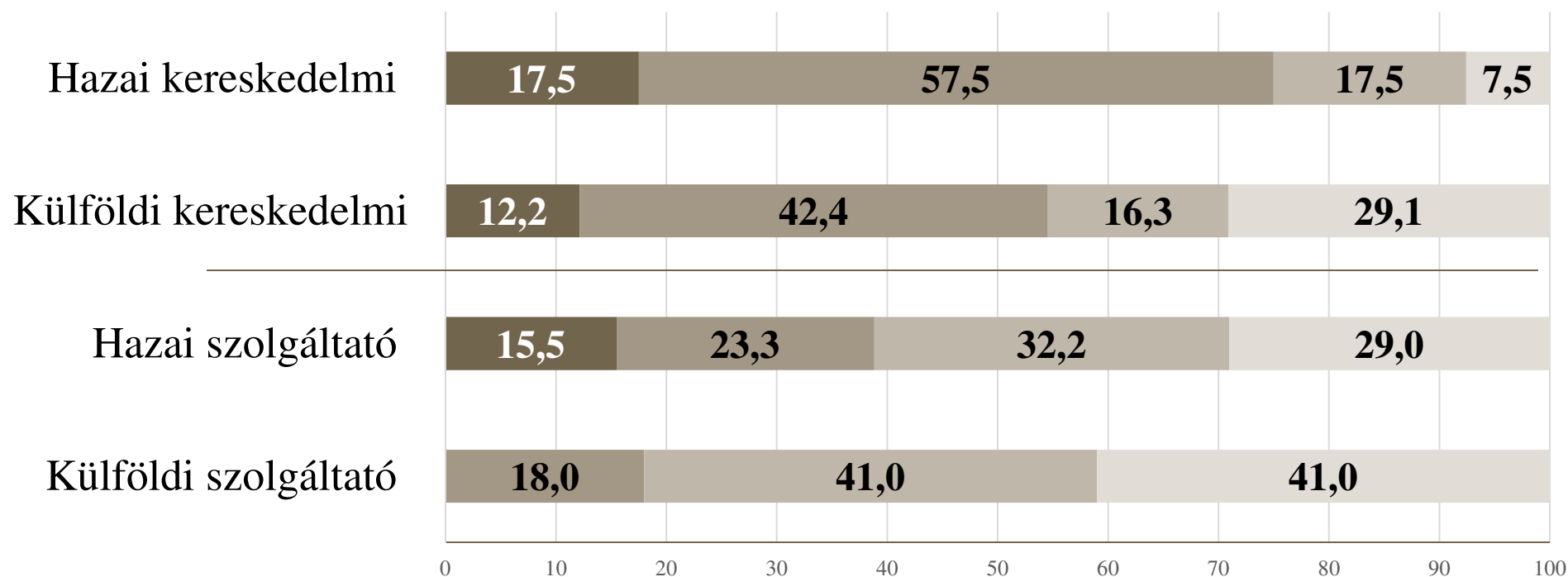
Beszállítók aránya iparágankénti bontásban (százalék)

- Import
- Magyarországon működő, külföldi tul-ban lévő vállalat
- Magyarországon működő, magyar tul-ban lévő nagyvállalat
- Magyarországon működő, magyar tul-ban lévő KKV

Beszállítók- szolgáltatás és kereskedelem

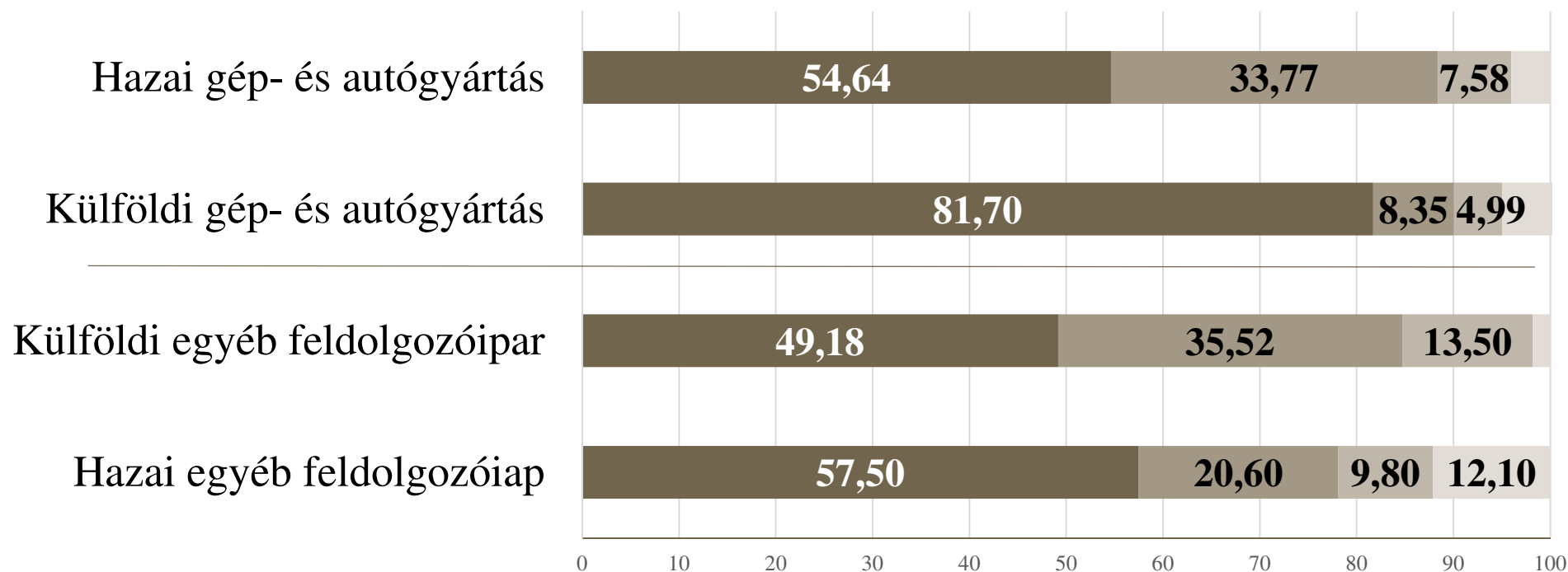
Beszállítók aránya iparágankénti bontásban (százalék)

- Import
- Magyarországon működő, külföldi tul-ban lévő vállalat
- Magyarországon működő, magyar tul-ban lévő nagyvállalat
- Magyarországon működő, magyar tul-ban lévő KKV

Vevők megoszlás - feldolgozóipar

Vevők aránya iparágankénti bontásban (százalék)

- Export
- Magyarország-on működő, külföldi tul-ban lévő vállalat
- Magyarország-on működő, magyar tul-ban lévő nagyvállalat
- Magyarország-on működő, magyar tul-ban lévő KKV

Dualitás

Gép- és autóipar – meghatározó multik

- A legnagyobb a import aránya (70%) - értékláncok magas szerepe

Többi feldolgozóipar (pl. vegyipar, élelmiszeripar) – nagyobb különbségek

- A multik vásárlásainak 85, míg a magyar vállalatok vásárlásainak csak 46 százalékát adja az import és a külföldi vállalatok.
- Szélsőségesebb különbség van a magyar nagyvállalatok és KKV-k között, mint a teljes mintában:
 - A KKV-k összehasonlítható arányban szállítanak be mindkét csoportnak,
 - A hazai nagyvállalatok csak 5,4 százalékát adják a külföldiek beszerzéseinek szemben a hazai vállalatok beszerzéseinek 40 százalékával.

Vevőknél nincs nagy különbség

- Magyar nagyvállalatok is elérik a multinacionális cégeket / tudnak exportálni.

#1: Vannak sikeres KKV-k

Tanulság #1

A KKV-k és a külföldi vállalatok hasonlóan fontos szerepet játszanak a magyar és külföldi TOP 200-as beszállítói között (kb. 15%): szép számban vannak tehát olyan KKV-k, amelyek erős kapcsolatokat építettek ki a külföldi nagyvállalatokkal.

#2: Kevés a magyar nagyvállalat

Tanulság #2

A magyar többségi tulajdonú nagyvállalatok gyengén szerepelnek a multiknál: a magyar vállalatok beszállítói között 25, a külföldiekénél viszont csak 8 százalékot érnek el.

A vevők elemzése alapján kiderül, hogy ennek elsősorban nem az az oka, hogy a magyar nagyvállalatok ne tudnának beszállítani a multiknak, hanem az, hogy kevés van belőlük.

Különösen kevés van az olyan iparágakban (autógyártás, elektronika), amelyben meghatározóak a multinacionális cégek által vezérelt értékláncok, és ahol fontos a mérethatékonyság.

Beszállítói tervek

A magyarországi beszállítók alakulása

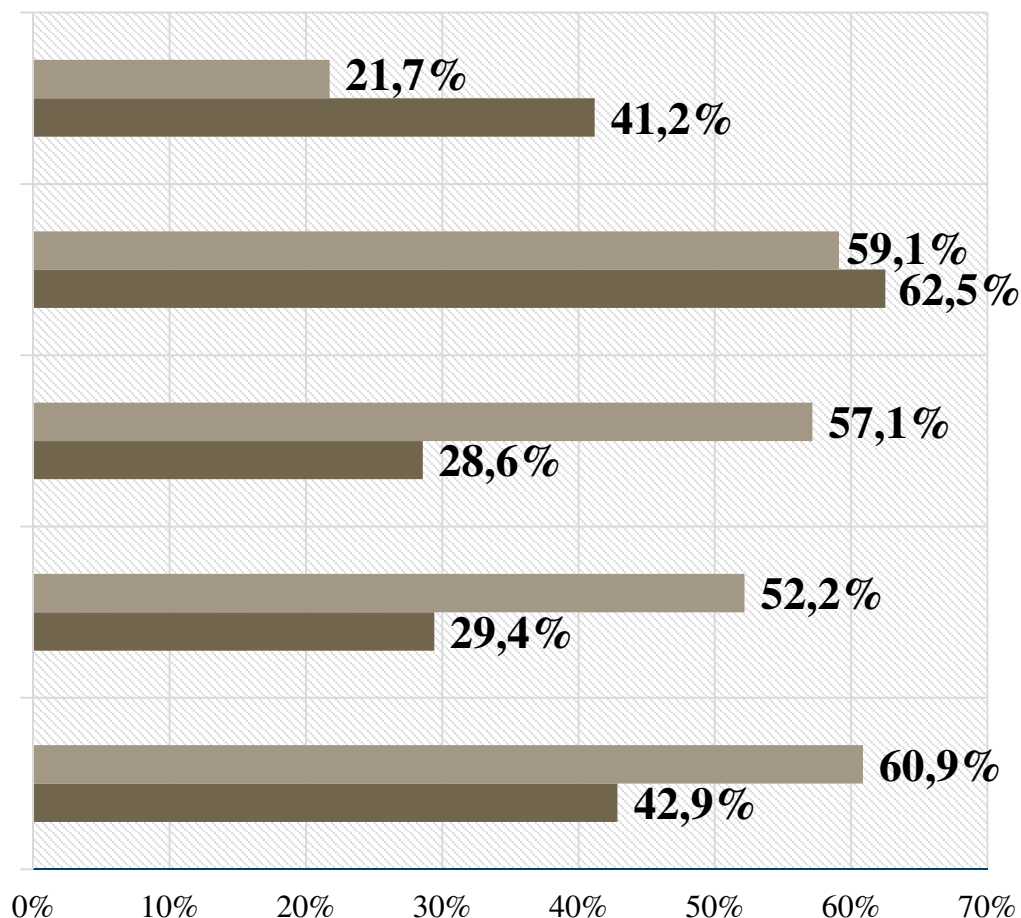
Az elmúlt két évben nőtt a magyarországi beszállítóinak aránya

Tervezi a következő 2 évben növelni a magyarországi beszállítók arányát

Érez tulajdonosaitól és/vagy anyacégtől szándékot a magyarországi beszállítók arányának növelésére

Érez kormányzati szándékot a magyar többségi tulajdonban lévő beszállítók arányának növelésére

Érez kormányzati szándékot a magyarországi beszállítók arányának növelésére

■ Hazai vállalatok

■ Külföldi vállalatok

Van lehetőség

A megkérdezett nagyvállalatok **60%-a tervezi növelni a magyarországi** beszállítók arányát.

Főleg azok, akik

- az előző két évben növelték
- van tulajdonosi / anyavállalati stratégia/elvárás erre
- nincs speciális import igény
- kereskedelem/szolgáltatás kicsit inkább mint feldolgozóipar

A cégek közel fele érez (magyar cégek 60%, a külföldiek 40%), érzékel kormányzati nyomást. A fentieken túl ez a nyomás nem tűnik fontos tényezőnek.

Akadályok

Mi lehet a legnagyobb **akadály**, hogy magyarországi beszállítók **arányát (tovább) növeljék?**

Vállalatok aránya akik szerint:

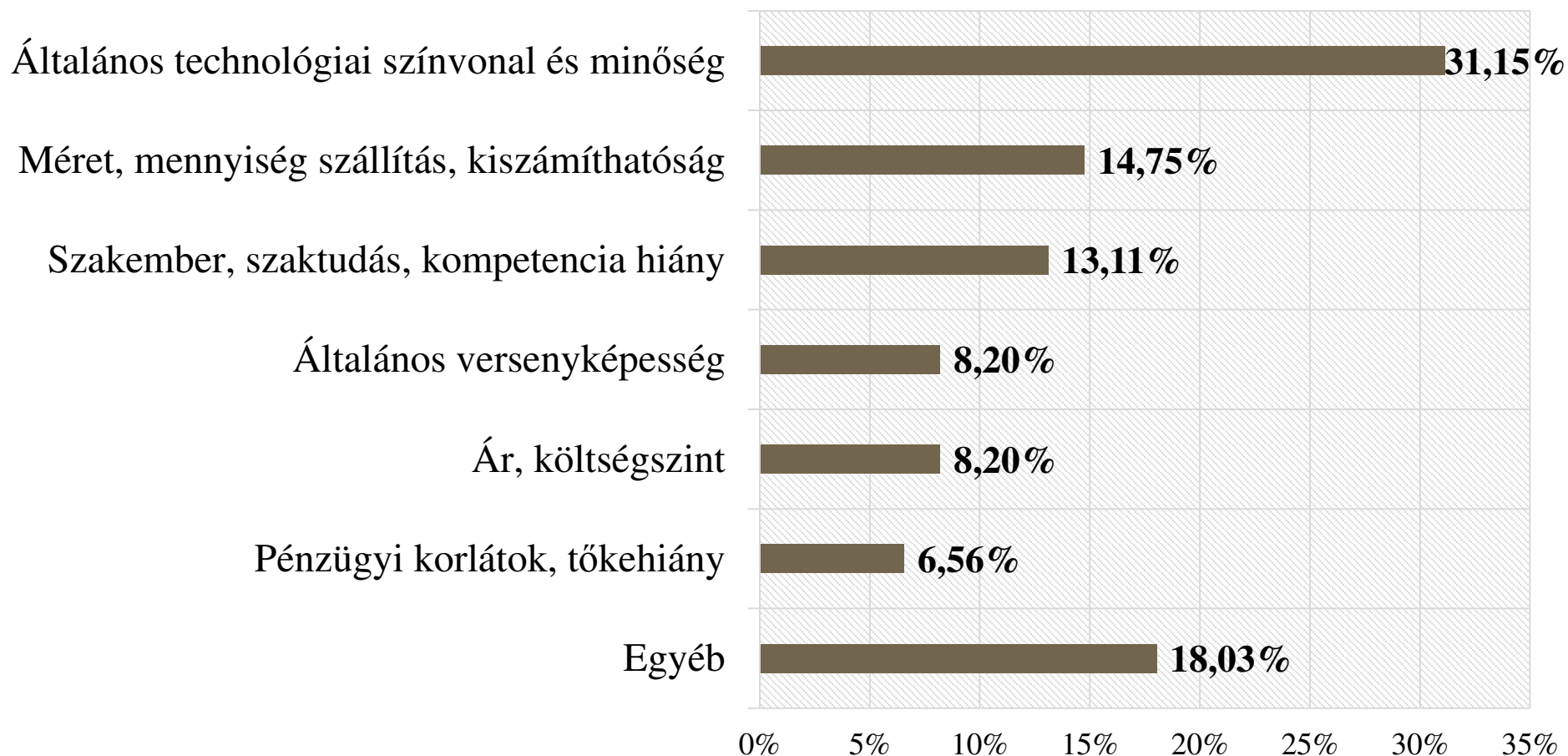
<i>Nem lehet (pl. speciális alapanyag)</i>	15%
<i>Anyavállalati stratégia</i>	15%
<i>Magyarországi akadályok</i>	70%

Jellemző magyarországi akadályok:

- alacsony technológiai szint,
- szakember hiány,
- kiszámítható nagymennyiségű szállítási képesség hiánya.

Magyarországi akadályok

Akadályok a magyarországi beszállítók arányának növelése előtt

#3: Van lehetőség

Tanulság #3

Van lehetőség: a hazai nagy cégek tervezik bővíteni a magyarországi beszállítói hálózatot. Ennek elsősorban üzleti motivációi vannak. Sokszor nem a szándék hiányzik, hanem a magyar vállalati képesség, kompetens munkaerő.

Dualitás ÉS lehetőség

Van dualitás, a multik nagyon jelentős mértékben használnak import, illetve magyarországi multik által gyártott alkatrészeket. A magyar tulajdonú cégeknél ez alacsonyabb. A nagy különbség a hazai nagyvállalatok hiánya. A KKV szektor nem teljesít rosszul.

DUALITÁS

- Multinacionális cégek csak részben integráltak a magyar gazdasággal
- Magas az import/multi beszállító aránya
- Egyelőre kevés a magyar tulajdonú nagyvállalati beszállító

LEHETŐSÉG

- Szép számmal vannak a külföldi vállalatok beszállítói között magyar KKV-k
- Sok cég tervezi bővíteni a magyar beszállítók arányát
- Kitorési pont lehet a vállalati növekedés támogatása

Dualitás ÉS lehetőség: teendők

Van dualitás, a multik nagyon jelentős mértékben használnak import, illetve magyarországi multik által gyártott alkatrészeket. A magyar tulajdonú cégeknél ez alacsonyabb. A nagy különbség a hazai nagyvállalatok hiánya.
A KKV szektor nem teljesít rosszul.

Ha azt szeretnénk, hogy a magyar gazdaság jobban integrálódjon,
nagyobb és erősebb hazai cégekre van szükség.

A fő fókusz tehát nem annyira a KKV-k belépésnek támogatása,
hanem **a vállalati fejlődés és növekedés ösztönzése:**

- Munkaerő: képzés, kompetencia
- Tőkepiac
- Menedzsment, irányítás

Folytatás...

Első Közép-európai Beszállítói Kapcsolatok Felmérés

- Összesen majd 2000 vállalat
- Magyarország, Csehország, Románia

Részletes kutatás, 2016 elején

- Közép-európai Egyetem
- MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézet
- Gfk

BESZÁLLÍTÓK: DUALITÁS ÉS LEHETŐSÉG

A magyar gazdaság cégei számára fontos kitérés pont, ha nemzetközi nagyvállalatok beszállítóivá válhatnak. Gyakran az ilyen kapcsolatok adják meg azt a tudást, amely lehetővé teszi a nemzetközi piacokra való belépést, tartós növekedést. Éppen ezért az egész gazdaság felzárkózását meghatározó kulcskérdés, milyen vevőket tudnak elérni a vállalatai. Vajon sok hazai cég válik multik beszállítójává, vagy egyfajta dualitás figyelhető meg, és már az országon belül is elkülönülnek egymástól a hazai és külföldi vállalatok?

Ritka lehetőséget kínál a vevői és beszállítói kapcsolatok elemzésére az idei TOP200-as adatbázis. Mint elemzésünkben bemutatjuk, e kapcsolatok összetettek, s nem írhatóak le sem egy teljesen integrált, sem egy szélsőségesen duális gazdaság képével. Például a válaszadók közül (a felmérésről lásd *keretes írásunkat a 96. oldalon*) a magyar iparvállalatok elég nagy arányban érik el a nemzetközi társaságokat, de olyan kevés van belőlük, hogy csak kis szerepet játszanak a multik beszállítói körében. A szülői

is lényegesen növelheti. Nem meglepő módon, az import aránya sokkal nagyobb (nagyjából kétszer akkora) a külföldi, mint a magyar tulajdonú cégek esetében.

A magyarországi beszállítókat három csoportba sorolták a válaszadók: hazai többségi tulajdonú nagyvállalatok; hazai kkv-k; külföldi tulajdonú társaságok hazai leánycégei. A kkv-k és a külföldi vállalatok hasonlóan fontos szerepet játszanak a magyar és külföldi TOP200-as szülői beszállítói körben, ezés egymáshoz vannak

ÚJVEJEGY

BÉKÉS GÁBOR
Az MTA KRITK Közgazdás-
tudományi Intézetének
tudományos főmunka-
társa; a londoni CEPR
európai közgazdasági
hálózat tagja. 2000-ben
kapta meg a London
School of Economics
Közgazdaságtani mes-
terdiplomáját. A doktori
fokozatot a Közép-Európai
Egyetemen 2007-ben
szerezte meg.
Kutatási területei közé
tartozik a vállalati növe-
kedés, a külkereskedelmi
hálózatok, a klaszterek és

Bővebben:

Békés Gábor és Muraközy

Balázs: Beszállítók:

Dualitás és lehetőségek

A 2015-ös Figyelő Top 200
kiadványban

Bekes.gabor@krtk.mta.hu